

Прилог бр. 2.

НАУЧНО - НАСТАВНОМ ВИЈЕЋУ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Предмет: Извјештај комисије о пријављеним кандидатима за избор у академско звање редовни професор, ужа научна област медицина рада

Одлуком Научно-наставног вијећа Медицинског факултета у Фочи, Универзитета у Источном Сарајеву, број: 01-3-185 од 15.05.2023 год., именовали смо у Комисију за разматрање конкурсног материјала и писање извјештаја по конкурс, објављеном у дневном листу „Глас Српске“ од 03.05.2023. године, за избор у академско звање **редовни професор**, ужа научна област **Медицина рада**.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав комисије ¹ : са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назив научне области, научног поља и уже научне/умјетничке области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
1. проф.др Биљана Мијовић , редовни професор, пресједник Научна област - Медицинске и здравствене науке Научно поље - Здравствене науке Ужа научна област - Епидемиологија Датум избора у звање : 05.06.2019. године, Универзитет -Универзитет у Источном Сарајеву факултет -Медицински факултет-Фоча
2. проф.др Александар Миловановић - редовни професор, члан Научна област-Медицинске и здравствене науке Научно поље - Здравствене науке Ужа научна област - Медицина рада Датум избора у звање : 09.11.2011.Београд Универзитет -Универзитет у Београду факултет -Медицински факултет у Београду
3. проф.др Милош Максимовић , члан члан Научна област - Медицинске и здравствене науке Научно поље - Здравствене науке Ужа научна област- Хигијена Датум избора у звање : 23.11.2022. године, Универзитет-Универзитет у Београду Факултет-Медицински факултет-Београд

¹ Комисија се састоји од најмање три наставника из научног поља, од којих је најмање један из уже научне/умјетничке за коју се бира кандидат. Најмање један члан комисије не може бити у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву, односно мора бити у радном односу на другој високошколској установи. Чланови комисије морају бити у истом или вишем звању од звања у које се кандидат бира и не могу бити у сродству са кандидатом.

На претходно наведени конкурс пријавио се 1. (један) кандидат:

1. др Весна Крстовић Спремо- ванредни професор

На основу прегледа конкурсне документације, а поштујући прописане чланове² 77., 78. и 87. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16), чланове 148. и 149. Статута Универзитета у Источном Сарајеву и чланове 5., 6., 37., 38. и 39³. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, Комисија за писање извјештаја о пријављеним кандидатаима за изборе у звања, Наставно-научном/умјетничком вијећу Медицинског факултета и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву подноси сlijедећи извјештај на даље одлучивање:

ИЗВЈЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ
Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке
Одлука Сената Универзитета у Источном Сарајеву број: 01-С-124-XLIX/123 од 27.04.2023. године
Дневни лист, датум објаве конкурса
Конкурс је објављен у дневном листу „Глас Српске“ од 03.05.2023. године.
Број кандидата који се бира
Један (1)
Звање и назив уже научне/умјетничке области, уже образовне области за коју је конкурс расписан, списак предмета
Избор у академско звање редовни професора, ужа научна област Медицина рада
Број пријављених кандидата
Један (1)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА
ПРВИ КАНДИДАТ
1. ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ
Име (име једног родитеља) и презиме
Весна (Душан) Крстовић - Спремо
Датум и мјесто рођења
10.02.1955.год. Сарајево
Установе у којима је кандидат био запослен

² У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 77. или 78. или 87.

³ У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 37. или 38. или 39.

<ul style="list-style-type: none"> - Дом здравља Зеница 1980-1983. - Завод за здравствену заштиту радника “СОУР Фамос” Сарајево 1984-1992. - Завод за здравствену заштиту радника “Фамос” Пале 1992-1999. - Дом здравља Пале 1999-2015. - Универзитет у Источном Сарајеву - Медицински факултет Фоча 2015 и даље
Звања/радна мјеста
<ul style="list-style-type: none"> - Доктор медицине 1979 године - Доктор специјалиста медицине рада 1987. године - Примаријус 2000. године. - Виши асистент 2009. године - Наставник у звању доц. др 2012. године - Наставник у звању ванредни проф. др 2017. године
Научна област
Медицинске и здравствене науке
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима
<ul style="list-style-type: none"> - Друштво доктора Републике Српске - Комора доктора Републике Српске - Друштво љекара медицине рада Републике Српске - Српско лекарско друштво- СЛД
2. СТРУЧНА БИОГРАФИЈА, ДИПЛОМЕ И ЗВАЊА
Основне студије/студије првог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Медицински факултет Сарајево 1973/1979
Назив студијског програма, излазног модула
Медицина
Постдипломске студије/студије другог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Медицински факултет Фоча- Универзитет у Источном Сарајеву, 2003-2007
Назив студијског програма, излазног модула
Основи медицинских истраживања
Наслов магистарског рада
Квалитет живота обољелих од дијабетес мелитуса на подручју општине Пале са освртом на њихову радну способност
Ужа научна област
Медицина рада
Докторат/студије трећег циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка (датум пријаве и одбране дисертације)
Медицински факултет Фоча- Универзитет у Источном Сарајеву (16.07 2009 – 01.02.2012)
Наслов докторске дисертације
Оцјена радне способности и квалитет живота пацијената обољелих од дијабетес мелитуса
Ужа научна област
Медицина рада
Претходни избори у звања (институција, звање и период)
1. Универзитет у Источном Сарајеву, Медицински факултет Фоча-виши асистент 2009

ГОДИНЕ

2. Универзитет у Источном Сарајеву, Медицински факултет Фоча- доцент 2012. године, изборни период 2012-2017.

3. Универзитет у Источном Сарајеву, Медицински факултет Фоча- ванредни професор 2017. године, изборни период: 2017-2023.

3. НАУЧНА/УМЈЕТНИЧКА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

3.1 Радови прије посљедњег избора

1. **Krstović-Spremo V.**, „Uloga porodičnog ljekara u sistemu zdravstvene zaštite u Republici Srpskoj“, Časopis-Glas intelektualca-Glasilo Srpskog intelektualnog foruma, Srpsko Sarajevo, 2000 godina, broj 12. str.33-37
2. **Krstović-Spremo V** i Đuričić G., »Dijabetes i gojaznost» Zbornik radova „42. dani preventivne medicine“, Međunarodni naučni skup, Niš 2008.**R 33**
3. **Krstović-Spremo V.**, „Evaluacija fizičke aktivnosti i zdravstveno stanje oboljelih od dijabetesa“ Svet rada Vol.6 broj 4/2009, str. 653-4., Zbornik radova XI Kongres Medicine rada Srbije, septembar, 2009. ISSN 1451-7841 R34
4. **Krstović-Spremo V.**, „Bihevioralni poremećaji i uticaj fizičke neaktivnosti na kvalitet života pacijenata oboljelih od dijabetesa“, III Međunarodni kongres „Ekologija, zdravlje, rad, sport“, Zbornik radova str. 340-46., Banjaluka, septembar, 2009.**R 33**
5. **Krstović-Spremo V.**, „Evaluacija radne sposobnosti i kvalitet života oboljelih od arterijske hipertenzije“ II Kongres socijalne medicine Srbije sa međunarodnim učešćem Zlatibor, juni 2010. godine.**R 33**
6. **Krstović-Spremo V.**, „Ocjena ratnog vojnog invaliditeta u Republici Srpskoj sa osvrtom na sudsko-medicinsko vještačenje“ Svet rada Vol.8 broj 2/2011, str. 245-254., Zbornik radova, jedanaesti simpozijum sa međunarodnim učešćem, Beograd 2011.**R53**
7. **Krstović-Spremo V.**, „Uticaj hroničnih masovnih, nezaraznih bolesti na radnu sposobnost i vlastitu percepciju zdravlja oboljelih“, IV Međunarodni kongres „Ekologija, zdravlje, rad, sport“, Zbornik radova str.113-18., Banjaluka, septembar 2011.**R 33**
8. **Krstović-Spremo V.**, „Radni apsentizam u Republici Srpskoj sa osvrtom na sudsko-medicinsko vještačenje“ Svet rada Vol.9 broj 2/2012, str.242-253., Časopis za pitanja bezbednosti i zdravlja na radu, medicine rada i zaštite životne sredine za Jugoistočnu Evropu - Zbornik radova, XII simpozijum sa međunarodnim učešćem, Beograd 2012.**R53**
9. **Krstović-Spremo V.** »Diabetes as the cause of working absence and working invalidity», V 2, supplement 1 of the scientific journal «Internist» V kongres interne medicine za jugoistočnu Evropu, Beograd, 2009.**R 34**
10. Račić M., **Krstović-Spremo V.**, Kusmuk S.: Hypertension and associated cardiovascular risk factors among the patients in Bosnia and Herzegovina, IV Baltic Hypertension Congress, Tallin, april, 2010.**R 34**
11. **Krstović-Spremo V.** Psihosocijalni aspekti kvaliteta života pacijenata oboljelih od masovnih nezaraznih bolesti, II Kongres doktora medicine Republike Srpske sa međunarodnim učešćem, Teslić, maj 2011.**R 33**
12. **Krstović- Spremo V.** Kvalitet života i bihevioralne navike pacijenata oboljelih od hroničnih, masovnih nezaraznih bolesti, Zbornik radova „45. dani preventivne medicine“, Međunarodni naučni skup, Niš, 2011.**R 34**

13. M. Račić, B.Debelnogić, R.Milić, V.Krstović-Spremo, D. Đurić „Korištenje delfi tehnike u analizi potreba za edukacijom ljekara porodične medicine i medicinskih sestara“ Biomedicinska istraživanja Vol 1, 2010.(originalni rad) **R51**
14. **Vesna Krstović Spremo**,”Radna invalidnost oboljelih od dijabetesa i hipertenzije u Gradu Istočno Sarajevo”, Biomedicinska istraživanja 2012; 3(2) : 34-42 (originalni rad) **R51**
15. **V.Krstović-Spremo**, M. Račić “Evaluacija radne aktivnosti i pojave depresivnosti oboljelih od dijabetesa” 2013 Zbornik sažetaka i izabranih radova u cjelini 3 kongres doktora medicine Republike Srpske, Teslić st.39-41, (originalni rad).**R 33**
16. **Vesna Krstović- Spremo**, Maja Račić “Uticaj dijabetesa na radnu sposobnost oboljelih osoba” 2013, Kongres dijabetologa Republike Srpske Banja Luka, Knjiga sažetaka str.212-13.**R 33**
17. **Vesna Krstović-Spremo**, Maja Račić, Bojan N. Joksimović, Vedrana R. Joksimović “The effects of diabetes mellitus and hypertension on work productivity” Acta Medica Academica 2014; 43 (2): 122-133. (originalni rad) **R23**
18. Maja Račić, Srebrenka Kusmuk,**Vesna Krstović –Spremo**, “Effectivness of The Home based Habilitation Programme for Children with Cerebral Palsy” Indian Journal of Physical Medicine & Rehabilitation 2014 March; 25 (1): 6-12.(originalni rad) **R23**
19. **Krstović Spremo V.** and Mijović B. RADNI APSENTIZAM I KVALITET ŽIVOTA OBOLJELIH OD DIJABETES MELITUSA MD-Medical Data 2017; 9(1): 051-055 (originalni rad) **R53**
20. **Vesna Krstović-Spremo**, “Vještačenje radne sposobnosti oboljelih od dijabetesa i kardiovaskularnih komplikacija bolesti u sudskoj praksi 2017: Časopis “Svet rada”. 2017. 14(2): 203-210. **R53**

Монографије, књиге, или уџбеници објављени прије посљедњег избора у звање:

1) Račić M, Ivković N, Marić V, Bokonjić D, **Krstović-Spremo V.** (autor), Gavran L, Kusmuk S, Pekez-Pavliško T, Mašić S, Kulić M. Istorija medicine i zdravstvene nege. Foča: Medicinski fakultet; 2015.**R41**

Овај уџбеник користе студенти медицине, стоматологије, здравствене неге као и здравствени радници да би се упознали са општим развојем биомедицинских наука, као и поријеклом, еволуцијом болести, те здравственим и социјалним сегментима развоја медицине.

3.2 Радови послје посљедњег избора/реизбора⁴

1. Kulić, Lj., Vujović, M., **Krstović-Spremo, V.** Ispitivanje nivoa informisanosti o bolesti i nivoa zadovoljstva kvalitetom pruženih usluga zdravstvene nege, lečenjem i edukacijom bolesnika sa infarktom miokarda. Zdravstvena zaštita Br.4/2018; str. 1-7.UDK BROJEVI: 616.1083(497.11) 614.253(497.11) (stručni rad) **R53**

Kardiovaskularne bolesti predstavljaju vodeće uzroke oboljevanja, odsustvovanja sa posla, invalidnosti i prijevremene smrtnosti u svim zemljama Evrope. Ovaj trend je nažalost isti

⁴ Навести кратак приказ радова и књига (научних књига, монографија или универзитетских уџбеника) релевантних за избор кандидата у академско звање.

široj svijeta. Cilj rada je bio ispitivanje nivoa informisanosti o bolesti od strane zdravstvenih radnika i nivoa zadovoljstva kvalitetom pruženih usluga zdravstvene njege, liječenjem i edukacijom bolesnika sa infarktom miokarda. Sprovedeno je retrospektivno-prospektivno istraživanje, dizajnirano kao studija presjeka. U istraživanju su korišćeni: sociodemografski upitnik, upitnik za procjenu zdravstvenog stanja, o životnim navikama, komorbiditetima i karakteristikama tegoba oboljelih, upitnik SF36 i upitnik o informisanosti i zainteresovanosti oboljelih od akutnog infarkta miokarda (AIM), a za sticanje znanja o njihovoj zdravstvenoj njezi. Statistička analiza podataka je urađena pomoću SPSS statističkog programa. Studijom je obuhvaćeno 175 ispitanika, 68% ispitanika je izjavilo da je u potpunosti informisano od strane zdravstvenih radnika o svojoj bolesti, 22,9% je djelimično, dok preostalih 9,1% ispitanika nije uopšte informisano. Uočena je visoka statistički značajna razlika u pogledu informisanosti bolesnika ($\chi^2=32,488; p=0,001$), pri čemu je značajno veći broj ispitanika starije dobi, koji su djelimično ili potpuno informisani (55,1%), u odnosu na mlađu grupu ispitanika (36%), a u odnosu na pol nije uočena statistički značajna razlika. Kvalitetom pruženih usluga zadovoljno je 83,4% ispitanika, stariji (50,9%) su zadovoljniji od mlađih (32,6%), ali razlika nije statistički značajna. Između dvije grupe ispitanika različitog pola nije uočena statistički značajna razlika u odnosu na zadovoljstvo kvalitetom pruženih usluga u bolnici. Kvalitetom pruženih usluga zadovoljno je oko 80%, stariji su zadovoljniji od mlađih, ali razlika nije statistički značajna, a nije uočena statistički značajna razlika u odnosu na pol. Oko 90% smatra da medicinske sestre posvećuju dovoljno pažnje njihovoj edukaciji i liječenju, a u odnosu na starost i pol ne postoji statistički značajna razlika.

2. **Krstović-Spremo, V.** Uticaj periferne vaskularne bolesti na radnu invalidnost pacijenata sa dijabetesom 2017 *Svet rada* Vol.14 Br.4/ 2017, ISSN 1451-7841; str.585, (originalni naučni rad prezentiran na kongresu medicine rada). **R53**

Periferna vaskularna bolest (PVB) u dijabetesu je komplikacija koja se javlja na donjim ekstremitetima, a koja je najčešći uzrok amputacija uzrokovanih gangrenom. Ova komplikacija mnogo češće napada pušače među oboljelim od dijabetesa. Cilj rada je bio da se ispita učestalost PVB i pušenja oboljelih od dijabetesa kao faktora radne invalidnosti. Istraživanje je sprovedeno u dva doma zdravlja u Istočnom Sarajevu kao studija presjeka od maja do novembra 2012 godine. na randomizovanom uzorku od 191 oboljelog od dijabetesa, dok je kontrolnu grupu činilo 100 pacijenata sa hipertenzijom. Za potrebe ispitivanja kreiran je poseban upitnik, a ispitanici su prema subjektivnoj procjeni iskazivali pojavu hladnoće i bolova u nogama kao parametre PVB. Značajnost razlike je testirana χ^2 testom, Pirsonovim testom korelacije i Anova testom. Hladnoću nogu osjeća 61,8 % ispitanika sa dijabetesom i 48% sa hipertenzijom ($\chi^2=5,08, p<0,05$). Osjećaj bola u nogama je češći kod ispitanika sa dijabetesom nego kod oboljelih od hipertenzije ($\chi^2=7,46, p<0,05$). Trajanje dijabetesa značajno utiče na pojavu kludikacija (Pirsonov koeficijent -0,295, $p<0,01$) Ispitanici sa dijabetesom su u većem procentu pušači od ispitanika sa hipertenzijom ($\chi^2=1,778, p=0,41$). Radna invalidnost je češća kod oboljelih od dijabetesa nego kod oboljelih od hipertenzije ($\chi^2=13,46, p<0,001$). Procenat amputacija donjih ekstremiteta zbog PVB iznosi 10,6% u ukupnoj radnoj invalidnosti i nađen je samo kod oboljelih od dijabetesa, dok kod ispitanika sa hipertenzijom nije nađen nijedan slučaj, što potvrđuje da je PVB značajan uzrok radne invalidnosti u dijabetesu, a pušenje je značajan faktor rizika ove komplikacije.

3. Kulić, Lj., Vujović, M., **Krstović-Spremo, V.**, Jovanović, J. Jovanović, J: Ispitivanje uticaja primene invazivnih kardioloških procedura na kvalitet života obolelih od infarkta

miokarda. Zdravstvena zaštita: Br.1/2019; 8-14. UDK BROJEVI: 613-056.24:616.127-005.8 (stručni rad) **R53**

Procjena kvaliteta života oboljelih od infarkta miokarda omogućava da se pravilno usmere aktivnosti vezane za poboljšanje kvaliteta njihovog života. Cilj rada je ispitivanje uticaja primjene invazivnih kardioloških procedura na kvalitet života bolesnika sa infarktom miokarda. U cilju procjene uticaja akutnog infarkta miokarda (AIM) na kvalitet života bolesnika sprovedeno je retrospektivno-prospektivno istraživanje dizajnirano kao studija presjeka. U istraživanju su korišćeni: socio-demo grafski upitnik, upitnik za procjenu zdravstvenog stanja, o životnim navikama, komorbiditetima i karakteristikama tegoba oboljelih i upitnik SF36. Statistička analiza podataka je urađena pomoću SPSS statističkog programa. Studijom je obuhvaćeno 175 ispitanika starosti 20 i više godina, među kojima najveći broj ispitanika (61,7%) pripada starosnoj grupi 51–70 godina, dok preostalih 38,3% ispitanika pripada mlađoj starosnoj grupi 20–50 godina, a prosječna starost ispitanika iznosila je 53,12 godina. Među ispitanicima je bilo 113 (64,6%) muškaraca i 62 (35,4%) žene. Invazivna kardiološka procedura (by pass, koronarografija) je rađena kod 78,3% ispitanika. Značajno je veći procenat ispitanika starije dobi kod kojih je rađena neka od invazivnih dijagnostičkih procedura (42,9%) u odnosu na mlađu grupu ispitanika (35,4%) ($\chi^2=12,971$; $p=0,001$). Statistički značajna razlika u kvalitetu života je uočena u pogledu fizičkog funkcionisanja (80,89 : 61,18) ($t=7,945$; $p=0,001$), ograničenja zbog fizičkog funkcionisanja (80,89 : 61,18) ($t=7,945$; $p=0,001$), ograničenja zbog fizičkog zdravlja (75,36 : 46,71) ($t=7,624$; $p=0,001$), opšteg zdravlja (75,38:54,23) ($t=8,727$; $p=0,001$), vitalnosti (57,08:50,92) ($t=6,680$; $p=0,001$), socijalnog funkcionisanja (62,40:33,88) ($t=7,834$; $p=0,001$), ograničenja zbog emocionalnih problema (59,60:30,69) ($t=6,499$; $p=0,001$), duševnog zdravlja (52,93 : 34,07) ($t=7,552$; $p=0,001$), zajedničke mjere tjelesnog zdravlja (68,67 : 50,68) ($t=8,023$; $p=0,001$) i zajedničke mjere duševnog zdravlja (57,78 : 37,37) ($t=7,642$; $p=0,001$). Rezultati istraživanja potvrđuju rezultate iz literature prema kojima pacijenti posle doživljenog AIM imaju znatno narušen HRQOL i potvrđuju da ispitanici podvrgnuti kardiološkoj invazivnoj proceduri nakon AIM imaju značajno bolji kvalitet života u vezi sa zdravljem u odnosu na ispitanike koji su liječeni konzervativnom trombolitičkom terapijom.

4. Kulić, Lj., Vujović, M., **Krstović-Spremo, V.**, Jovanović, J., Jovanović, J. Ispitivanje uticaja starosti, pola i životnih navika na kvalitet života obolelih od infarkta miokarda Zdravstvena zaštita; 2/2019; 15-24. UDK BROJEVI:613056.24:616.127-005.8 (stručni rad) **R53**

Kardiovaskularna oboljenja su najčešći uzrok morbiditeta savremene populacije i ispitivanje kvaliteta života kod ovih bolesnika je veoma značajno. Cilj rada ovog istraživanja je bio ispitivanje uticaja starosti, pola i životnih navika na kvalitet života bolesnika sa infarktom miokarda. U cilju procjene uticaja akutnog infarkta miokarda (AIM) na kvalitet života bolesnika sprovedeno je retrospektivno-prospektivno istraživanje, dizajnirano kao studija presjeka. U istraživanju su korišćeni: Sociodemografski upitnik; Upitnik za procjenu zdravstvenog stanja, o životnim navikama, komorbiditetima i karakteristikama tegoba oboljelih i upitnik SF-36. Statistička analiza podataka je urađena pomoću SPSS statističkog programa. Studijom je obuhvaćeno 175 ispitanika sa prosečnom starošću ispitanika od 53,12 godina i to 113 (64,6%) muškaraca i 62 (35,4%) žene. Između grupa ispitanika različite starosti i pola nije uočena statistički značajna razlika u pogledu učestalosti pušenja. Visoka statistički značajna razlika je uočena između grupa ispitanika kako u pogledu starosti ($\chi^2=24,711$; $p=0,001$), tako i u pogledu pola ($\chi^2=14,820$; $p=0,001$) kada je u pitanju učestalost konzumiranja alkohola Srednje vrijednosti i standardne devijacije za svih osam domena

zdravlja i dvije zajedničke mjere zdravlja u odnosu na starost ispitanika pokazuju da su mlađi ispitanici pokazali bolji kvalitet zdravlja u svim domenima, kako posebnim, tako i zajedničkim. Fizičko funkcionisanje (89,17:68,93) ($t = 11,776$; $p = 0,001$), ograničenje zbog fizičkog zdravlja (86,94:58,10) ($t = 9,738$; $p = 0,001$), prisustvo tjesnih bolova (45,43:36,92) ($t = -3,074$; $p = 0,002$), opšte zdravlje (84,11:62,52) ($t = 12,993$; $p = 0,001$), vitalnost (60,59:52,73) ($t = 13,051$; $p = 0,001$), socijalno funkcionisanje (76,67:43,51) ($t = 14,082$; $p = 0,001$), ograničenje zbog emocionalnih problema (75,11:39,81) ($t = 11,517$; $p = 0,001$) i duševno zdravlje (61,92:40,72) ($t = 13,902$; $p = 0,001$) su domeni u kojima je prisutna visoka statistički značajna razlika u srednjim vrijednostima između starosnih grupa ispitanika, pri čemu su mlađi ispitanici statistički značajno boljeg kvaliteta zdravlja u odnosu na starije ispitanike. Rezultati našeg istraživanja potvrđuju rezultate iz literature, prema kojima pacijenti posle doživljenog AIM imaju znatno narušen HRQOL. Infarkt miokarda utiče na kvalitet života obolelih i HRQOL je značajno veći u svim domenima fizičkog i psihičkog zdravlja kod ispitanika mlađe starosne dobi, a ne razlikuje se u odnosu na polni u jednom od domena kvaliteta života u vezi sa zdravljem.

5. Kulić Lj., Jovanović J., Galjak, M., **Krstović-Spremo, V.**, Đurić S., Mirković M. , Milošević J., Jovanović J. Uticaj profesionalnog stresa na radnu sposobnost električara Praxis medica 2019; 48 (1) 25-31 (stručni rad). **R52**

Ispitivanje stresora i uticaja stresa na zdravlje i radnu sposobnost kod električara koji rade na radnim mjestima sa posebnim rizikom po zdravlje je veoma značajno. Cilj rada je bio ispitivanje uticaja profesionalnog stresa na radnu sposobnost električara. Istraživanje je dizajnirano kao studija presjeka i njime je obuhvaćeno 108 ispitanika, koji su svrstani u dvije grupe: električari (52) i kontrolna grupa (56) koju čine administrativni radnici. U istraživanju su korišćeni: Upitnik o osnovnim sociodemografskim pokazateljima ispitanika, IRS Questionnaire, Work Ability Index (WAI) Questionnaire, General Health Questionnaire (GHQ), Copenhagen Burnout Inventory (CBI) i Upitnik o stresorima na radnom mjestu. Analiza podataka vršena je u SPSS programu. Rezultati istraživanja pokazuju: Učestalost različitih kategorija WAI skora je ujednačena između ispitivanih grupa ($p = 0,155$). Radna sposobnost je loša kod 11,5%, dobra kod 25%, veoma dobra kod 26,90% i izvrsna kod 36,5% električara. Učestalost različitih kategorija WAI skora je ujednačena između ispitivanih grupa ($p = 0,155$). Analizirajući sve komponente IRS skora utvrđeno je da između električara i kontrolne grupe postoji statistički značajna razlika u komponentama: zahtevi ($p < 0,001$) i radna uloga ($p < 0,001$); GHQ je viša kod električara, ali nije utvrđena statistički značajna razlika ($p = 0,082$); CBI je statistički značajno veći kod električara ($p < 0,001$) i vrijednosti WAI skora su statistički značajno veće kod električara ($p = 0,039$). Analizirajući sve komponente IRS skora utvrđeno je da između električara i kontrolne grupe postoji statistički značajna razlika u komponentama zahtjevi i radna uloga. U cjelokupnoj populaciji je rangirano 10 najjačih stresora i pokazano je da postoji statistički značajna razlika u svim stresorima između električara i kontrolne grupe. Prosječna vrijednost svih stresora kod električara je visoka i čak 14 različitih stresora imaju veće vrednosti od prosječne vrijednosti svih stresora. Subjektivna procjena radne sposobnosti u odnosu na fizičke i psihičke zahtjeve je statistički značajno lošija kod električara nego kod kontrolne grupe. Na bolovanje tokom prethodne godine je išlo više od polovine električara, pri čemu su najzastupljenija kraća bolovanja. Profesionalni stres značajno utiče na radnu sposobnost električara. Vrijednosti WAI skora su statistički značajno veće kod električara, a vrijednosti stresora su ujednačene u odnosu na kategorije WAI skora. Korelaciona analiza je pokazala da postoji povezanost starosti, URS i ERS sa pojedinim stresorima.

6. **Krstović - Spremo, V.** i Marić, S. : The Impact of Pesticides on Occupational Health, the Health of the General Population, and the Environment; AGROFOR International Journal, Vol. 7, Issue No. 3, 2022; str. 71-82. Review paper 10.7251/AGRENG2203071K; UDC 632.95 (pregledni rad) **R 53**

Prema Organizaciji za hranu i poljoprivredu (FAO) UN, pesticid označava svaku supstancu ili smjesu hemijskih ili bioloških supstanci čiji sastojci su namjenjeni za odbijanje, uništavanje ili, suzbijanje bilo koje štetočine, ili regulisanje rasta biljke. Međutim, poznato je da sve veća potražnja za hranom stanovništva u svijetu, nužno znači sve veću upotrebu pesticida u poljoprivredi, šumarstvu i drugim aktivnostima. Danas se ogroman broj hemijskih supstanci koriste kao pesticidi, a njihova upotreba neminovno dovodi do negativnih posljedica po zdravlje čovjeka i životne sredine. Cilj istraživanja bio je da analizira uticaj pesticida na profesionalno zdravlje, zdravlje opšte populacije i životne sredine. Istraživanje je obavljeno u maju 2022 godine i uključivalo je dokumente i podatke iz naučne literature i relevantne literature iz medicinskih časopisa, te elektronske baze podataka Pubmed, podatke Evropske komisije, Međunarodne organizacije rada, Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i sadržaja na veb stranicama koji se bave temama iz oblasti pesticida. Autori su posebnu pažnju posvetili pravnom regulisanju upotrebe pesticida u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovina (BiH). Takođe, autori su analizirali međunarodne propise koji se odnose na pesticide. Analizirano je oko 63 publikacije, ali je njih 38 obuhvaćeno sistemskim pregledom. Većina odabranih dokumenata pokazuje da proizvodnja, upotreba i izloženost pesticidima dovode do pojave profesionalnih bolesti, slučajnih trovanja stanovništva, kao i zagađenja životne sredine. Istraživanje i analiza dostupne literature pokazuje da je potrebna permanentna kontrola proizvodnje i upotrebe pesticida kroz zakonsku regulativu kako bi se postigla najbolja moguća zaštita od ovih agenasa.

7. Lukić, A., Joksimović, B., Vidojević, J., Drašković, K., Tanović, A., Marić, V., Lalović, N., **Krstović Spremo, V.**, & Ristić, S. (2022). The influence of social isolation during the COVID-19 pandemic on speech and language development in preschool children. *Biomedicinska Istraživanja*, 13(2), 193–205. <https://doi.org/10.5937/BII2202193L> (pregledni naučni rad) **R51**

Govor je način komunikacije formiran od ritmičkih jedinica slogova, riječi i rečenica i kao takav je svojstven čovjeku, jedinom biću čiji su organi i psiha osposobljeni za ovaj proces. Odgođeni govor se definiše kao pojava u kojoj dijete ne progovori na vrijeme, ili postoje greške u obrascu govora koje nisu primjerene određenom uzrastu. Poznato je da su značajni faktori rizika za razvoj kašnjenja u govoru kod djece predškolskog uzrasta fizičke, a najčešće socijalne i emocionalne prirode. Za normalan razvoj govora potrebno je da se dijete nalazi u ljudskom okruženju, te stoga krug ljudi sa kojima djeca dolaze u kontakt uvijek treba širiti. Cilj ovog istraživanja je revidirati postojeću literaturu o studijama koje ispituju uticaj socijalne izolacije tokom pandemije COVID-19 na djecu predškolskog uzrasta, kao i razvoj govora i jezika kod djece predškolskog uzrasta. Nedavna pandemija infekcije virusom korona (COVID-19) dovela je do vanrednog stanja, karantina, zatvaranja javnih ustanova, te predškolskih ustanova, vrtića i škola u 172 zemlje. Ove epidemiološke mjere dovele su do socijalne izolacije i potrebe djece da uče od kuće, što se očitovalo pojavom poteškoća u razvoju govora i jezika. Istraživanja su pokazala da su djeca tokom pandemije znatno više vremena provodila gledajući televiziju i ekrane kompjutera nego prije pandemije, a manje u igri i fizičkoj aktivnosti.

8. Milić, J., Djorem, S., Lukić, A., Petrović, M., Joksimović, B., Mijović, B., Balaban, R.,

Krstović Spremo, V., Nogo Živanović, D., & Marić, V. (2022). Visual-motor integration of youngerschool-aged children. *Biomedicinska Istraživanja*, 13(2), 128–138. <https://doi.org/10.5937/BII2202128M> (originalni naučni rad) **R51**

Vizuelno-motorička integracija (VMI) je definisana kao stepen do kojeg su vizualna percepcija (VP) i pokreti prsta i ruke dobro koordinirani. VMI se sastoji od dvije komponente: VP i motoričke koordinacije (MC). Osnovni cilj našeg istraživanja bio je utvrditi da li postoje razlike u starosnim i polnim kategorijama u VMI, VP i MC skorovima, kao i da li postoji korelacija između VMI i školskog uspjeha djece mlađeg školskog uzrasta. Od 103 ispitana učenika, 52 su bile ženskog pola (50,5%), uzrasta od 6 do 11 godina ($8,05 \pm 1,44$ godine), podjeljene u dvije grupe prema uzrastu: 6–8 godina (prvi, drugi i treći razred) i 9–11 godina (četvrti do peti razred). Podaci o nivou VMI dobijeni su primjenom sljedećih testova: Beery-Buktenica razvojni test VMI, VP test i MC test. Rezultati su pokazali da je u starijoj starosnoj grupi ispitanika uočena značajna razlika u srednjim vrijednostima skora na VMI ($12,67 \pm 1,92$), VP ($23,69 \pm 3,21$) i MC ($24,34 \pm 3,23$) testovima u odnosu na mlađu grupu ispitanika. ($9,98 \pm 2,12$; $20,80 \pm 3,2$; $19,65 \pm 3,82$) ($p < 0,001$), dok razlika u srednjim vrednostima skorova u odnosu na pol nije uočena. Uočena je značajna, pozitivna i jaka korelacija između rezultata na VMI, VP i MC testu sa uspjehom učenika drugog do petog razreda ($p < 0,050$). Istraživanje je pokazalo da sa obzirom na tako jaku korelaciju između VMI i uspjeha učenika mlađih razreda, da je važno da se VMI smetnje prepoznaju na vrijeme, kako bi ovi učenici mogli biti upućeni na dalju procjenu i dobili potrebnu podršku.

9. Krstović Spremo, V., Marić, S., & Kulić, Lj. (2022). Burnout syndrome and the quality of life of patients with diabetes mellitus and hypertension. *Biomedicinska Istraživanja*, 13(2), 177–186. <https://doi.org/10.5937/BII2202177K> (originalni naučni rad) **R51**

Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) definiše sindrom sagorijevanja na radu kao stanje uzrokovano hroničnim stresom na poslu, što može biti povezano s nastankom i pogoršanjem psihosomatskih bolesti i kvalitetom života oboljelih. Cilj rada je bio da se utvrdi prevalencija sindroma sagorevanja u populaciji osoba s vodećim, hroničnim, masovnim, nezaraznim bolestima, dijabetesom tipa 2 i arterijskom hipertenzijom, kao i procjenu uticaja ovog sindroma na kvalitet života oboljelih. Istraživanje je provedeno kao studija presjeka u periodu od marta 2019 do oktobra 2019. na randomiziranom uzorku od 92 pacijenta sa dijabetesom tipa 2 i 99 pacijenata sa hipertenzijom iz dva Doma zdravlja u Istočnom Sarajevu. Poseban kriterijum za uključivanje u istraživanje bio je da su ispitanici bili zaposleni i da njihova starost nije prelazila 65 godina. Instrument istraživanja je bio opšti upitnik, upitnik SZO o sindromu sagorijevanja na poslu, kao i WHO SF-36 upitnik o kvalitetu života, a statistička obrada podataka obavljena je u SPSS programu verzija 19.0. Značajnost razlike je testirana χ^2 testom, a postojanje sindroma sagorijevanja je ispitivano prema upitniku SZO. Rezultati istraživanja su pokazali da je kod ispitanika sa dijabetesom bio prisutan sindrom sagorevanja u procentu od 52, 8% (blago izraženo kod 15,2% ispitanika, kandidata za burnout sindrom kod 19,6% ispitanika, sindrom sagorevanja bio je prisutan u 17,4%, dok je kod jednog ispitanika nađen sindrom sagorijevanja koji ugrožava zdravlje). Kod osoba sa hipertenzijom, sindrom sagorevanja pronađen u procentu od 32% ispitanika. Sindrom izgaranja bio je više zastupljen kod ispitanika sa dijabetesom nego kod ispitanika sa hipertenzijom, a ta razlika je statistički značajna ($\chi^2 = 8,42$; $p = 0,003$). Ispitanici sa dijabetesom su bili značajno više depresivni i obeshrabreni od ispitanika u grupi sa hipertenzijom ($\chi^2 = 16, 14$; $p < 0,01$). Ispitanici sa dijabetesom su imali znatno više poteškoća u obavljanju svog posla od onih sa hipertenzijom tokom protekle četiri sedmice ($\chi^2 = 13,098$; $p = 0,011$). Istraživanje je pokazalo da postoji

značajna učestalost sindroma sagorijevanja na poslu kod pacijenata sa dijabetesom, ali i kod pacijenata sa hipertenzijom. Postojanje uzročno-posljedičnih veza između sindroma sagorijevanja na poslu i hroničnih, masovnih, nezaraznih bolesti značajno utiče na kvalitet života pacijenata i njihovu radnu sposobnost.

10. **Krstović -Spremo, V., Marić, S., i Kulić, Lj.:** Uticaj ratnih stresora na pojavu radne invalidnosti oboljelih od dijabetesa MD-Medical Data 2022;14(1-2): 035-039; UDK: 331.101.6:616.379-008.4(497.6) (originalni naučni rad) **R53**

Radna invalidnost predstavlja gubitak ili smanjenje sposobnosti za rad radnika na svom radnom mjestu. Cilj rada je bio da se ispita mogući uticaj ratnih stresora na pojavu dijabetesa kao uzroka radne invalidnosti oboljelih. Istraživanje je obavljeno po tipu studije presjeka od jula 2017 godine do januara 2018 godine na randomizovanom uzorku od 191 oboljelih od dijabetesa od čega 141 iz dva Doma zdravlja u Istočnom Sarajevu, a 50 ispitanika je bilo iz kategorije ratnih vojnih invalida (RVI) iz nekoliko medicinskih ustanova sa teritorije Republike Srpske. Poseban kriterij za uvrštavanje RVI u istraživanje je bio da su oni stekli status invalida po osnovu bolesti, a ne zbog povrede. Instrument istraživanja je bio opšti upitnik sa 53 pitanja, a statistička obrada podataka je rađena u programu SPSS v.19. Značajnost razlike je testirana χ^2 testom i Pirsonovim koeficijentom korelacije. Istraživanje je pokazalo da je procenat ispitanika RVI koji su invalidi rada iznosi 50%, a kod ostalih 15, 6% ($\chi^2=14, 3$, $p<0,001$), a ta razlika je statistički značajna. RVI su mnogo mlađi oboljeli od dijabetesa od ostalih ispitanika ($\chi^2=13,840$, $p=0,001$), više su nervozni ($\chi^2=7, 34$, $p< 0, 01$). Kod ispitanika koji su u statusu RVI postoji značajna korelacija između trajanja dijabetesa i broja godina u statusu invalidnosti, dužine bolovanja, godina radnog staža i dužinebolovanja. Dijabetes je mogući uzrok invalidnosti i radne nesposobnosti kod ispitanika RVI koji su bili izloženi ratnim stresorima i u toj kategoriji se značajno javlja kod mlađih osoba, ali je dijabetes i jedan od osnovnih uzroka radne nesposobnosti u ukupnoj populaciji.

11. **Krstović- Spremo, V. Marić, S., Golubović-Panić, D., Ristić, D.:** Nasilje na radu nad ljekarima porodične medicine kao dio globalnog fenomena u sektoru zdravstva, Pons, medicinski časopis, 2022;19(1):9-13; DOI: <https://doi/10.5937/pomc> 19-41154 UDK: COBISS.SR-ID (originalni naučni rad) **R52**

Nasilje nad zdravstvenim radnicima je značajan globalni problem i zastupljen je i u razvijenim i u nerazvijenim zemljama. U Republici Srpskoj je također prisutan problem nasilja nad zdravstvenim radnicima i dešava se u javnom i privatnom sektoru zdravstva. Većina napada dolazi od pacijenata ili članova njihovih porodica koji imaju neku od mentalnih bolesti ili imaju štetne bihevijoralne navike poput uživanja alkohola ili droga. Cilj rada je bio da se ispita zastupljenost nasilja na radu nad ljekarima porodične medicine, najčešće oblike nasilja, posljedice nasilja na profesionalni rad ljekara, kao i mjere prevencije. Istraživanje je sprovedeno u 16 Zdravstvenih ustanova u Republici Srpskoj u periodu od januara do decembra 2018 godine po tipu studije presjeka na randomizovanom uzorku od 287 ispitanika, ljekara koji rade u službi porodičnemedicine. Instrument istraživanja je bio posebno kreiran upitnik za ovo istraživanje, a dobijeni podaci sustatistički obrađeni u programskom paketu SPSS 19. U istraživanju su učestvovali ljekari oba pola, a većinu ispitanika činile su žene, njih 77,8%, dok je muškaraca bilo 22,2%. Većina ispitanika je zaposlena u javnoj zdravstvenoj zaštiti, njih 97,11%. Od ukupnog broja anketiranih ljekara njih 84, 48% je u toku radnog vijeka doživjelo nasilje na poslu. Analiza zastupljenosti pojedinih vidova nasilja pokazala je da je najčešći oblik nasilja verbalno nasilje u procentu od 40,7%. Ukupno 73,62% ispitanika smatra da nasilje na radu utiče na njihov dalji profesionalni rad. Istraživanje je pokazalo da je

nasilje na radu nad ljekarima porodične medicine u Republici Srpskoj dio globalnog problema koji se javlja u sektoru zdravstva. Najčešći oblici nasilja su verbalno nasilje i grubo ponašanje ili ponašanje bez poštovanja, a kao najznačajnije mjere prevencije ljekari porodične medicine ističu manju opterećenost brojem pregleda, uvođenje oštrije krivične odgovornosti za prekršioce i uvođenje statusa službenog lica.

12. **Krstović-Spremo, V., Marić, S.:** Uticaj hroničnih, masovnih bolesti na radne aktivnosti i kvalitet života oboljelih MD-Medical Data 2022;14(1-2): 045-050; UDK: 331.101.6:616-036.1 (aktuelne teme-originalni naučni rad) **R53**

Hronične, masovne, nezarazne bolesti predstavljaju veliki javno-zdravstveni problem koji u današnjim uslovima direktno utiče na zdravlje populacije, ekonomsku moć društva, kao i na kvalitet života oboljelih. Vodeće bolesti iz ove grupe su dijabetes melitus i arterijska hipertenzija, pa ih Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) često definiše kao „tihe ubice“ koje su vodeći uzrok invalidnosti i mortaliteta u svijetu, a njihov uticaj na radnu sposobnost svakog pojedinca ima uticaj na individualnom i društvenom nivou. Cilj rada je bio da se analizira uticaj dijabetesa i hipertenzije na svakodnevne aktivnosti oboljelih osoba, njihovu radnu sposobnost i kvalitet života. Istraživanje je obavljeno po tipu studije presjeka od marta 2019. godine do oktobra 2019 godine na randomizovanom uzorku od 50 oboljelih od dijabetes melitusa iz dva Doma zdravlja u Istočnom Sarajevu, a 100 ispitanika oboljela od hipertenzije su predstavljali kontrolnu grupu. Istraživanje je obavljeno u 10 timova porodične medicine. Poseban kriterij završtavanje u istraživanje je bio da ispitanici nisu stariji od 65 godina, što znači da su radno aktivni. Instrument istraživanja je bio opšti upitnik, kao i upitnik SZO SF-36 o kvalitetu života, a statistička obrada podataka je rađena u programu SPSS v.19. Značajnost razlike je testirana χ^2 testom. Rezultati istraživanja. Uzorak ispitanika sa dijabetesom je činilo 46% muškaraca i 54% žena, a u grupi ispitanika sa hipertenzijom 53% su bili pripadnici muškog pola, a 47% su bile žene. Prema postojanju gojaznosti među ispitanicima u obje grupe nije nađena statistički značajna razlika ($\chi^2 = 14,3$, $p = 0,012$). Nije nađena statistički značajna razlika ni u vrijednosti holesterola u grupi ispitanika sa dijabetesom i hipertenzijom ($\chi^2 = 0,588$, $p = 0,443$), a i prema godinama pušenja ispitanici se međusobno ne razlikuju ($\chi^2 = 1,213$, $p = 0,271$). U odnosu na postojanje radne invalidnosti ispitanici sa dijabetesom su češće invalidi rada u odnosu na ispitanike sa hipertenzijom i ta razlika je visokostatistički značajna ($\chi^2 = 32,035$, $p < 0,001$). Ispitanici sa dijabetesom su prema subjektivnoj percepciji, vlastiti kvalitet života u mnogo većem procentu od ispitanika sa hipertenzijom ocjenili kao loš i ta razlika je statistički visoko značajna ($\chi^2 = 20,076$, $p < 0,001$). Ispitanici sa dijabetesom imaju mnogo veća ograničenja u obavljanju svakodnevnih umjereno napornih aktivnosti od ispitanika sa hipertenzijom. Razlika je statistički visoko značajna ($\chi^2 = 24,719$, $p < 0,001$). Istraživanje je pokazalo da dijabetes i hipertenzija kao hronične, masovne bolesti imaju značajan uticaj na obavljanje svakodnevnih aktivnosti oboljelih, njihov kvalitet života i pojavu radne invalidnosti.

13. Ristić, D., **Krstović-Spremo, V.** Znanja i stavovi adolescenata o HPV i HPV vakcini; Pons Medicinski časopis, Vol.19, Br.2 (2022) 47-51 UDK: 616.988:578.827 615.371 DOI: <https://doi.org/10.59737>. (originalni naučni rad) **R52**

HPV predstavlja veliki zdravstveni problem. Uzročnik je karcinoma grlića materice i najčešća polno prenosiva bolest. Postoji više tipova HPV (visok rizik – 16, 18). Primarna prevencija infekcije, edukacija mladih i vakcinacija su veoma značajni u sprečavanju nastanka karcinoma grlića materice. Cilj ovog rada je bio utvrđivanje nivoa znanja i stavova usmjerenih ka HPV-u i HPV vakcini, te značaju edukacije prilagođene uzrastu ispitanika. Istraživanje je

sprovedeno u populaciji učenika srednje škole, starosti od 15 do 19 godina. Uzorak je činilo 260 ispitanika. Punoljetni ispitanici su dobrovoljno dali pisanu saglasnost za učešće u istraživanju a nepunoljetni su učestvovali uz saglasnost roditelja. Za statističku obradu podataka korišten je softverski paket SPSS - verzija 23, a za statističku analizu korištene su metode deskriptivne statistike i χ^2 test ($p < 0,05$). Od ukupnog broja ispitanika, samo 3% učenika je dala potpuno tačne odgovore na pitanja usmjerena ka HPV i HPV vakcini. Skoro polovina ispitanika (49%), ne želi sa se vakciniše a 80% ne zna da li u BiH postoji vakcina. Istraživanje je pokazalo da su znanja koja su pokazali učenici nezadovoljavajuća.

14. **Vesna Krstović Spremo**, Bokonjić, D.Marić, V., Kulić, Lj., Radulović, D. Poremećaji vidne funkcije i radna invalidnost oboljelih od dijabetesa i hipertenzije, Pons Medicinski časopis, Vol.19, Br.2 (2022) 57-61 UDK: 616.379-008578-64-06 617.75 DOI: <https://doi.org/10.5937>. (originalni naučni rad) **R52**

Cilj. Dijabetes melitus i arterijska hipertenzija su hronične, masovne nezarazne bolesti koje su globalni zdravstveni problem sa karakteristikama epidemije, a komplikacije ovih bolesti su čest razlog oštećenja vidne funkcije i invaliditeta u radno produktivnoj populaciji. Primarni cilj rada je analiza učestalosti poremećaja funkcije vida i navika ponašanja kod oboljelih od dijabetesa i hipertenzije, a sekundarni cilj je bio da se istraži pojava radne invalidnosti kod pacijenata sa ovim oboljenjima. Metode. Istraživanje je sprovedeno kao studija presjeka u dva Doma zdravlja u Gradu Istočno Sarajevo u periodu od jula 2018 godine do jula 2019 godine (12 mjeseci). Metodom slučajnog uzorka izabrano je 192 pacijenta sa dijabetesom i 100 pacijenata sa hipertenzijom. U tu svrhu kreiran je poseban upitnik, a statistička analiza je urađena u programu SPSS (IBM, Chicago verzija19). Statistička značajnost je ispitivana χ^2 testom. Rezultati. Pacijenti sa dijabetesom prema subjektivnoj procjeni imaju značajno više smetnji vida od hipertoničara ($\chi^2=14,21$, $p<0,001$). Pogoršanje vidne funkcije je izraženije kod obolelih od dijabetesa nego kod hipertoničara ($\chi^2=16,17$, $p<0,001$). Nije nađena značajna razlika u navici pušenja ($\chi^2=1,778$, $p=0,411$) i konzumaciji alkohola ($\chi^2=2,158$, $p=0,142$). Ispitanici sa dijabetesom su češće u statusu radne invalidnosti nego oni sa hipertenzijom ($\chi^2=13,46$, $p<0,001$). Zaključak. Masovne, nezarazne bolesti su čest uzrok oštećenja vida, a dijabetes melitus je jedan od glavnih uzroka gubitka vidne funkcije u odrasloj populaciji sa područja Istočnog Sarajeva. Navike ponašanja poput pušenja i konzumiranja alkohola imaju ozbiljan uticaj na prognozu ovih pacijenata.

15. Kulić, Lj., **Krstović Spremo, V.** Jovanović J., Galjak M., Bojčeski, O., Jovanović, J. Arterijska hipertenzija kod rudara jamskog kopa, Zdravstvena zaštita 52(1), 2023 UDK BROJEVI: 616.12-008.331.1:622-051(497.11)"2019" DOI:(originalni naučni rad) **R52**

Arterijska hipertenzija je česta kako u opštoj populaciji, tako i kod proizvodnih radnika, naročito onih koji rade na poslovima u specijalnim uslovima rada. Cilj ovog rada je da se analizira učestalost javljanja i karakteristike arterijske hipertenzije kod rudara jamskog kopa u odnosu na fizičke radnike. U studiju presjeka uključeno je 321 rudar Rudnika „Lece“ (Srbija) i 150 fizičkih radnika koji nikada nisu radili u jamskom kopa. Dobijeni rezultati su analizirani u odnosu na vrstu i težinu arterijske hipertenzije i godine starosti ispitanika. U cilju postavljanja dijagnoze hipertenzije urađen je klinički pregled. U statističkoj analizi podataka korišćen je hi kvadrat test. Arterijska hipertenzija je značajno ($p<0,001$) češće bila prisutna kod rudara (35,2%) nego fizičkih radnika (14,5%). Najmanje 95% ispitanika obje ispitivane grupe je imalo primarnu hipertenziju. Učestalost hipertenzije raste sa godinama starosti kod obje ispitivane grupe i bila je najveća u uzrastu 46-55 godina. Nije bilo značajne razlike između ispitivanih grupa u odnosu na učestalost hipertenzije po uzrasnim grupama, mada su rudari u

najstarijem uzrastu češće imali umjerenu (31,5%) i tešku hipertenziju (13,0%) nego fizički radnici (28,6% i 7,1%). Češće javljanje hipertenzije, kao i predominacija umjerene i teške hipertenzije, kod rudara u odnosu na fizičke radnike, upućuje na mogućnost da radni uslovi utiču na nastanak ovog oboljenja.

1. Универзитетски уџбеник:

Весна Крстовић-Спремо, Марић, С., Мијовић, Б. и Кекуш, Д.: *Zaštita u radnoj sredini i sigurnost pacijenta*, Zavod za udzbenike i nastavna sredstva, 2022. Istočno Sarajevo ISBN 978-99955-1-676-5 COBISS.RS-ID137273089 **R41**

Zaštita u radnoj sredini i sigurnost pacijenta je oblast medicine rada kao grane medicine koja je po svojoj suštini preventivna, multidisciplinarna medicinska disciplina. Medicina rada proučava međusobnu povezanost rada sa jedne strane i čovjeka koji obavlja rad sa druge strane. Knjiga „Zaštita u radnoj sredini i sigurnost pacijenta” sastoji se iz više poglavlja koja su povezana u logičnu cjelinu. Prvo poglavlje, uz kratak istorijski razvoj medicine rada kao nauke, prezentuje i predmet, zadatke i organizaciju medicine rada u Republici Srpskoj i okruženju. Drugo poglavlje se bavi fiziologijom rada i osnovnim pojmovima iz ove oblasti kao što su težina rada, bioenergetika rada, zamor i stres. Treće poglavlje predstavlja uvod u profesionalnu patologiju i u njemu su obrađeni pojmovi kao što su: profesionalne bolesti, povrede na radu, bolesti u vezi sa radom, zaštita zdravlja na radu žena i mladih. U četvrtom poglavlju opisuju se agensi fizičke prirode u radnoj sredini i njihovo biološko dejstvo na organizam čovjeka, kao i mjere zaštite od ovih agenasa, a odnose se na: zvuk, ultrazvuk, infrazvuk, buku, vibracije, jonizujuća i nejonizujuća zračenja. Poglavlje pet se odnosi na profesionalnu patologiju i trovanje metalima, dok šesto poglavlje prezentuje toksikologiju gasova. Sedmo poglavlje daje uvid u toksikologiju organskih rastvarača i pesticida, a osmo poglavlje je posvećeno profesionalnim respiratornim bolestima (pneumokonioze, hronični profesionalni bronhitis, astma, alergijski bronhioalveolitis i bisinoza). Poglavlje devet opisuje profesionalna oboljenja kože koja su česta u profesionalnoj patologiji, dok je deseto poglavlje posvećeno veoma važnom pitanju u medicini rada, a to je profesionalni traumatizam, jer su upravo povrede na radu uzrok velikog broja smrtnih ishoda i invaliditeta radne populacije, a jedanaesto poglavlje je namijenjeno pitanju profesionalnih rizika. U dvanaestom poglavlju je, između ostalog i zbog aktuelne problematike sa pandemijom COVID-19 i ostalih profesionalnih rizika kojima su izloženi zdravstveni radnici na svom radnom mjestu, posvećena posebna pažnja specifičnim problemima zaštite zaposlenih u zdravstvu. Dat je pregled najčešćih profesionalnih bolesti kod zdravstvenih radnika, kao i osvrt na prevenciju hepatitisa B i drugih infekcija kod zaposlenih u zdravstvenim ustanovama. Poglavlje trinaest opisuje ocjenu radne sposobnosti zaposlenih, opšte principe ocjene, kao i ocjenu radne sposobnosti najčešćih oboljenja koja se pojavljuju u radnoj populaciji. Posljednje, četrnaesto, poglavlje ove knjige posvećeno je domaćim i međunarodnim propisima o zdravstvenoj zaštiti radnika, ulozi Međunarodne organizacija rada (MOR) i Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) u rješavanju problema zaštite zdravlja na radu. Posljednje, četrnaesto, poglavlje ove knjige posvećeno je domaćim i međunarodnim propisima o zdravstvenoj zaštiti radnika, ulozi Međunarodne organizacija rada (MOR) i Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) u rješavanju problema zaštite zdravlja na radu.

2. Монографија:

Марић, С., Митровић, В., Младеновић, И.- Уредници, аутор и коаутор **Крстовић-Спремо, В.:** *Генетика и фармакологија бола (стр.36-52) Врсте бола, (стр.52-69) Лијечење бола код трауме (стр.113-134), Официјелни бол (стр.222-252) и Оцјена радне способности најчешћих болних стања мишићно-коштаног система (стр.333-350) Савремени приступ лијечења бола*, Медицински факултет Фоча, 2023, ISBN 978-99976-

968-7-8 , COBISS.RS-ID1377882785.**R43**

Monografija daje uvid o savremenom pristupu liječenja bola i analizira bol sa različitih aspekata. Bol je simptom zbog koga se pacijenti najčešće javljaju ljekaru. Autori publikacije su nastojali da riješe nedoumice u liječenju bola dok se ne naprave standardni vodiči za sve bolne sindrome. Predstavljen je interdisciplinarni pristup problematici bola, pa su sve tematske cjeline (poglavljja) međusobno povezane dajući sveobuhvatan pogled na problematiku bola. Jedan od tih aspekata koji je obrađen u Monografiji je iz oblasti medicine rada, a odnosi se na ocjenu radne sposobnosti mišićno-koštanih poremećaja radne populacije jer su ova stanja veoma raširena u radnoj populaciji i značajno utiču na kvalitet života oboljelih. Mišićno-koštani poremećaji su po svojoj suštini bolesti koje su u vezi sa radom. Bolesti u vezi sa radom su bolesti koje nemaju isključivo profesionalnu etiologiju, već u njihovom nastanku učestvuju i individualne osobine, kao i bihevioralne navike pojedinca (pušenje, upotreba alkohola, način ishrane i sl.). Ove bolesti imaju osobine koje ih označavaju kao socijalno ekonomske probleme zbog svoje raširenosti. Etiologija bolesti u vezi sa radom je uvijek multikauzalna. Sa aspekta ocjene radne sposobnosti sve ove bolesti su, kao i profesionalne bolesti u užem smislu, veoma značajne zbog pojava apsentizma na poslu, povreda na radu, ili pojave rane invalidnosti, ali i kao fenomen od šireg društvenog značaja. Najznačajnija oboljenja iz grupe mišićno-koštanih oboljenja koja su prezentovana u Monografiji, a koja su povezana sa problematikom bola i u drugim poglavljima su: lumbalni sindrom, oboljenja kuka, koljena, sindrom bolnog ramena, sindrom karpalnog tunela. Data jr poseban na problematiku radnog apsentizma., radne invalidnosti i ocjene radne sposobnosti ovih stanja. Rukopis Monografije je namijenjen stručnoj i naučnoj javnosti, kao i studentima medicine, stomatologije i zdravstvene njege. Monografija se sastoji od sedamnaest poglavljja koja daju sveubhvatan i savremen pristup liječenju bola.

4. ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Образовна дјелатност прије посљедњег избора

Универзитетски уџбеник:

1. Račić M, Ivković N, Marić V, Bokonjić D, **Krstović-Spremo V.** (autor), Gavran L, Kusmuk S, Pekez -Pavliško T, Mašić S, Kulić M. Istorija medicine i zdravstvene njege. Foča: Medicinski fakultet; 2015.**R41**

Уџбеник користе студенти медицине, стоматологије, здравствене његе као и здравствени радници да би се упознали са опитим развојем биомедицинских наука, као и поријеклом, еволуцијом болести, те здравственим и социјалним сегментима развоја медицине.

У звању Виши асистент – сарадник: Медицински факултет Фоча 2009-2012.год, кандидаткиња изводила вјежбе на предметима: 1) Медицина рада и 2) Заштита у радној средини.

У звању доцента-наставник: Медицински факултет Фоча 2009-2012.год:

- 1) Ангажована на предметима: 1. Медицина рада, 2. Заштита у радној средини, 3. Вјештина комуницирања, 4. Умјетност у медицини.
- 2) Ангажована на извођењу наставе из области медицине рада за докторе на специјализацији из породичне медицине

Прије последњег избора у звање др Весна Крстовић Спремо је ангажована као:

- Члан комисије за одбрану магистарског рада кандидата др.Весне Палексић „Професионалне штетности површинског копа у руднику угља и термоелектрани на угљ“, Одлука од 19.02.2013: Медицински факултет Универзитета у Бањалуци, Бањалука 2013.
- Члан комисије за оцјену и јавну одбрану докторске дисертације под називом: „Процјена фактора ризика за остеопорозу код жена у посменопаузи“ кандидата др Радојке Бијелић. Одлука број 01-3-121 од 05.05.2016, Медицински факултет Универзитет у Источном Сарајеву, Фоча 2016.
- Члан комисије за оцјену и јавну одбрану докторске дисертације под називом: „Повезаност квалитета живота и перцепције обољења са исходима лијечења код пацијената са хроничном срчаном инсуфицијенцијом удруженом са сидеропениском анемијом“, кандидата др. Биљане Ђукић. Одлука број 01-143 од 25.10.2016. Медицински факултет Универзитет у Источном Сарајеву, Фоча 2016.
- Више пута била члан комисије за одбрану завршних: дипломских, мастер радова и специјалистичких радова на Медицинском факултету у Фочи и Бања Луци

Образовна дјелатност послје последњег избора

1. Уџбеници и друге образовне публикације

- Универзитетски уџбеник:

1) **Весна Крстовић-Спремо, Марић, С., Мијовић, Б. и Кекуш, Д.:** Заштита у радној средини и сигурност пацијента, Завод за уџбенике и наставна средства, 2022. Источно Сарајево ISBN 978-99955-1-676-5 COBISS.RS-ID137273089 **R40**

- Монографија:

2) **Марић, С., Митровић, В., Младеновић, И.-** Уредници, аутор и коаутор **Крстовић-Спремо, В.:** *Генетика и фармакологија бола (стр.36-52) Врсте бола, (стр.52-69) Лијечење бола код трауме (стр.113-134), Официјелни бол (стр.222-252) и Оцјена радне способности најчешћих болних стања мишићно-коштаног система (стр-333-350) Савремени приступ лијечења бола, Медицински факултет Фоча, 2003, ISBN 978-99976-968-7-8 , COBISS.RS-ID1377882785. **R43***

У периоду послје последњег избора у звању ванредног професора кандидаткиња Весна Крстовић-Спремо је ангажована на Медицинском факултету Фоча као одговорни наставник за наставне предмете на којим изводи наставу:

У звању ванредног професора:

1) Ангажована на Предметима:

- **Медицина рада**, Студијски програм Медицина, IX семестер,
- **Вјештина комуницирања**. Студијски програм Медицина, VIII семестер,
- **Заштита у радној средини и сигурност пацијента**, Студијски програм-Здравствена њега, IV семестар,
- **Промоција здравља** –Студијски програм, Здравствена њега VIII семестар,
- **Модел медицинске праксе** - Студијски програм, Здравствена њега VIII семестар,

2) Ангажована на извођењу наставе на **енглеском језику** на студијском програму Медицина Медицинског факултета Фоча, на предмету:

- **Communication skills.**

3) У изборном периоду на **Филозофском факултету** Универзитета у Источном Сарајеву НП Психологија у школској 2020/21, 2021/22, 2022/23 кандидат као одговорни наставник изводи наставу на предметима:

а) **Физиологија нервног система**

б) **Биолошка психологија**

1. Гостујућа настава и међународна сарадња са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања

Предавач по позиву:

- У организацији Медицинског факултета Универзитета у Подгорици, као предавач по позиву кандидат је одржала студентима шесте године наставног програма Медицина предавање на тему **«Професионална пулмологија, професионална астма, хронична опструктивна болест плућа, пнеумокониозе и професионална туберкулоза»** дана 02.12.2023.године. (Потврда уз конкурсни материјал).
- Као представник Универзитетске Катедре за Примарну здравствену заштиту и јавно здравство на Седмом међународном - међуфакултетском састанку катедри опште/породичне/обитељске/дружинске/семејне медицине **“Сплитска иницијатива”** Београд, 11-13.мај 2018.год. Тема: „Повезивање академске активности са радом лекара у пракси“ као представник Медицинског факултета Фоча презентовала рад на тему **“Образовање као изазов развоја модела породичне медицине у Републици Српској.** (Потврда уз конкурсни материјал).
- У организацији Медицинског факултета у Сплиту, као представник Универзитетске Катедре за Примарну здравствену заштиту и јавно здравство Медицинског факултета Фоча на Осмом међународном - међуфакултетском састанку катедри опште/породичне/обитељске/дружинске/семејне медицине **“Сплитска иницијатива”** Сплит, 27-28.априла 2019.год. презентовала рад на тему **“Процјена потребе инклузивности студената Медицинског факултета Фоча у процесу извођења наставе породичне медицине“.** На састанку су судјеловали наставници катедри обитељске, дружинске и породичне медицине Медицинских факултета Свеучилишта у Сплиту, Загребу, Риједи, Љубљани, Подгорици, Мостару, Фочи и Зеници. (Потврда уз конкурсни материјал).

Менторство/коменторство кандидата за степен другог и трећег циклуса студија

- Ментор/Коментор за израду мастер рада под називом: **„Конфликти и рјешавање конфликта у здравственом тиму“** кандидата Маје Чехо (одлука Наставно–научног вијећа Медицинског факултета Фоча бр.: 01-3-83 од 13.12.2022. године). Рад одбрањен 06.03.2023.год.
- Ментор/Коментор за израду докторске дисертације под насловом: **„Процјена менталног здравља и истраживање фактора повезаних са менталним здрављем код опште популације током пандемије COVID-19“** (Одлука Научно-

наставног вијећа Медицинског факултета Фоча број: 01-3-118 од 08.02.2023.године.
Рад у фази израде.

Комисија за оцјену и одбрану завршених мастер радова и докторских дисертација

- Предсједник Комисије за оцјену и одбрану мастер рада „Конфликти и рјешавање конфликта у здравственом тиму“ кандидата Маје Чехо Медицинског факултета Фоча бр.: 01-3-83 од 13.12.2022. године). Рад одбрањен 06.03.2023.год.

Резултати анкете⁷

Информација о одржаном приступном предавању⁸

Будући да је кандидат ангажован на наставним предметима који припадају ужој научној области Медицина рада од 2009. године до данас на Медицинском факултету Универзитета у Источном Сарајеву, није било потребе за одржавањем приступног предавања из области за коју се кандидат бира.

5. СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

1) Евалуација и акредитација у високом образовању:

- Члан Комисије на Медицинском факултету Универзитета у Бањој Луци за лиценцирање првог циклуса академских студија студијских програма:
  - Радиолошка технологија -240 ECTS
  - Физиотерапија—240 ECTS
- Члан Комисије за лиценцирање студијског програма Менаџмент у здравству и студијског програма Физиотерапија и радна терапија на Високој медицинској школи здравства Добој (2018),
- Члан Комисије за оцјену ратног војног инвалидитета према рјешењу Министарста рада и борацко-инвалидске заштите Владе Републике Српске.
- Спољни сарадник Завода за медицину рада и спорта Републике Српске

2) У овом изборном периоду до 2023 године Весна Крстовић Спремо била је члан и пресједник Комисије за одбрану специјалистичког испита из Медицине рада на Медицинском факултету Универзитета Бања Лука за 6. кандидата:

- *Др. Маја Перишић* Решење Министарства здравља и социјалне заштите о именовану испитне комисије и одобравању полагања специјалистичког испита бр.18/4.227/2023, члан Комисије
- *Др Грубан Бобан*, Решење Министарства здравља и социјалне заштите о именовану испитне комисије и одобравању полагања специјалистичког испита бр.18/4.56/2023
- *др Мирчић Драгана*, Решење Министарства здравља и социјалне заштите о именовану испитне комисије и одобравању полагања специјалистичког испита бр.18/4.348/2022
- *др. Славиша Нарић*. Решење Министарства здравља и социјалне заштите о именовану испитне комисије и одобравању полагања специјалистичког испита бр.11/04-151-216/2020
- *др Нада Бабић*. Решење Министарства здравља и социјалне заштите о именовану испитне комисије и одобравању полагања специјалистичког испита бр.11/04-151-56/2020
- *др. Мирјана Микић* Решење Министарства здравља и социјалне заштите о именовану испитне комисије и одобравању полагања специјалистичког испита бр.11/04-151-255/2019

Учешће у раду универзитетских/факултетских тијела

- Одлуком Научно-наставног вијећа Медицинског факултета Фоча од 2017.године Весна Крстовић-Спремо је бирања за шефа катедре за примарну здравствену заштиту и јавно здравље.

Рецензент радова из области медицине рада у научним часописима:

- *Биомедицинска истраживања*-Медицински факултет Фоча
- *Понс-СЛД* –Подружница Ћуприја
- *Scripta medica* - Медицински факултет Бања Лука

Учешће у комисијама за избор наставника и сарадника

- Кандидат је у више наврата била члан или пресједник Комисије за избор у наставничка и сарадничка звања на Медицинском факултету у Фочи и Медицинском факултету у Бањој Луци.

6. РЕЗУЛТАТ ИНТЕРВЈУА СА КАНДИДАТИМА⁵

⁵ Интервију са кандидатима за изборе у академска звања обавља се у складу са чланом 4а. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву (Интервију подразумјева непосредан усмени разговор који комисија обавља са кандидатима у просторијама факултета/академије. Кандидатима се путем поште доставља позив за интервију у коме се наводи датум, вријеме и мјесто одржавања интервијуа.)

Интервју са кандидатом је обављен у просторијама Медицинског факултета Фоча у присуству: **проф. др Биљана Мијовић**-редовни професор, предсједник комисије, **проф.др Александар Миловановић**-редовни професор, члан комисије, **проф.др Милош Максимовић**, редовни професор-члан комисије дана 28.06.2023. у 10 часова. Комисија је прије интервјуа обавила увид у цјелокупну конкурсну документацију. Током интервјуа Комисија је поставила неколико академских и стручних питања. На основу обављеног разговора са кандидатом, као и његовог досадашњег рада, чланови Комисије са задовољством констатују да кандидат посједује знање, вјештине и квалитет, те испуњава опште и посебне услове конкурса, који су потребни за избор у звање редовног професора.

7. ИНФОРМАЦИЈА О ОДРЖАНОМ ПРЕДАВАЊУ ИЗ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА КОЈИ ПРИПАДА УЖОЈ НАУЧНОЈ/УМЈЕТНИЧКОЈ ОБЛАСТИ ЗА КОЈУ ЈЕ КАНДИДАТ КОНКУРИСАО, У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 93. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ⁶

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Експлицитно навести у табели у наставку да ли сваки кандидат испуњава услове за избор у звање или их не испуњава, уз обавезно констатовање да ли се на кандидата односе минимални услови за изборе у звања из Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20) или из Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 67/20).

Први кандидат

На кандидата се примјењују минимални услови за избор у звање из⁷ Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20)

Минимални услови за избор у звање ⁸	испуњава	Навести резултате рада (уколико испуњава)
Један изборни период у настави у звању ванредног професора	испуњава	Сенат Универзитета у Источном Сарајеву: одлука бр: 01-С-400-XXXVI/17 од 26.10.2017. године, избор у звање ванредног професора
Најмање осам (8) научних радова из области за коју се	испуњава	Након избора у звање ванредног професора, објавила је петнаест (15)

⁶ Кандидат за избор у наставно-научно звање, који раније није изводио наставу у високошколским установама, дужан је да пред комисијом коју формира вијеће организационе јединице, одржи предавање из наставног предмета уже научне/умјетничке области за коју је конкурисао.

⁷ Навести „Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20)“ или „Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 67/20)“, у зависности да ли кандидат користи право на избор по условима који су важили прије ступања на снагу важећег Закона о високом образовању.

⁸ У зависности у које се звање бира кандидат, навести минимално прописане услове на основу члана 77., 78. и 87. Закона о високом образовању односно на основу члана 37., 38. и 39. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву

бира, објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом након стицања избора у звање ванредног професора		научних и стручних радова из области за коју се бира у научним часописима и зборницима са рецензијом, категорије од R51-R53. Од тога осам (8) оригиналних научних радова, два (2) прегледна научна рада, један (1) оригинални научни рад штапан у апстракт и четири (4) стручна рада.
Најмање двије (2) објављене књиге (научна књига, монографија или универзитетски уџбеник) након стицања избора у звање ванредног професора	испуњава	Универзитетски уџбеник: (ISBN 978 -99955-1-676-5 COBISS.RS-ID137273089) Монографија: (ISBN 978-99976-968-7-8 , COBISS.RS-ID1377882785.)
Успјешно реализовано менторство кандидата за степен другог или трећег циклуса	испуњава	Ментор/Комитор мастер рада - одлука Наставно–научног вијећа Медицинског факултета Фоча бр. 01-3-83 од 13.12.2023 године. Одбрана 06.03.2023. године
Успјешно остварена међународна сарадња са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања	испуњава	Достављено у материјалима (предавања на универзитетима изван Републике Српске и међународна сарадња са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања)

На основу увида у приложени документацију, чињеница презентованих у овом извјештају, интервјуа, као и на основу познавања досадашњег рада кандидата, чланови Комисије дају сљедеће мишљење и закључке: кандидат др Весна Крстовић Спремо испуњава све законске услове за избор у звање редовног професора на основу члана 77, 78. и 87. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16, 31/18, 26/19 и 40/20), односно на основу члана 37, 38. и 39. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву јер:

1. има проведен један изборни период у звању ванредног професора од 2017 до 2023.
2. Након избора у звање ванредног професора, објавила је петнаест (15) научних и стручних радова из области за коју се бира у научним часописима и зборницима са рецензијом. Од тога осам (8) оригиналних научних радова, два (2) прегледна научна рада, један (1) оригинални научни рад штампан у апстракт и четири (4) стручна рада. (минимални услов - најмање осам 8 радова)
3. Има објављен један (1) универзитетски уџбеник који се користи као уџбеничка литература за студенте Медицинског факултета и објављену једну (1) монографију.
4. Има успјешно реализовано менторство кандидата за степен другог циклуса студија.
5. Има успјешно остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања

На основу увида у цјелокупну научноистраживачку, образовну и стручну активност, мишљења смо да је **др Весна Крстовић Спремо**, ванредни професор на Медицинском факултету Фоча, у свом досадашњем раду постигла запажене научне, педагошке и стручне резултате, који је квалификују за избор у више звање. Чланови Комисије са задовољством и једногласно предлажу Научно-наставном вијећу Медицинског факултета Фоча да утврди приједлог и **изврши избор др Весне Крстовић Спремо у звање редовног професора за ужу научну област Медицина рада** и приједлог упуту Вијећу медицинских и здравствених и пољопривредних наука и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву.

Ч Л А Н О В И К О М И С И Ј Е:

1. _____
проф.др Биљана Мијовић – редовни професор, предсједник комисије
Ужа научна област – Епидемиологија,
Универзитет у Источном Сарајеву – Медицински факултет Фоча
2. _____
проф.др Александар Миловановић-редовни професор, члан комисије,
Ужа научна област - Медицина рада
Универзитет у Београду-Медицински факултет Београд
3. _____
проф.др Милош Максимовић - редовни професор, члан комисије
Ужа научна област- Хигијена
Универзитет у Београду- Медицински факултет Београд

